

ANIT AĞAÇ

ANIT AĞAÇ

Anıt ağaçların bilimsel tanımı "Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan, yöre folklorunda, kültür ve tarihinde özel yeri bulunan, geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında iletişim sağlayabilecek uzunlukta doğal ömre sahip olan ağaçlar, anıt ağaçlardır." biçiminde yapılmaktadır (ASAN 1992). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, bir ağacı anıt yapan özelliklerin başında fiziksel boyutlar gelmektedir. Özellikle çap ve boy gibi doğrudan göze hitap eden fiziksel özellikler bu konuda en etkin belirleyicidir. Ancak, izleyenlerde takdir ve hayranlık duygusu uyandırmak suretiyle birey ve toplum psikolojisini etkilese de bu iki ölçüt, yani çap ve boy, bir ağacı anıtlılaştırmak için yeterli değildir. Çünkü anıt ağaçların kuşaklar arasında bağ kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip olması da zorunludur. Salt bu zorunluluk nedeniyle ki kavak, söğüt, kızılâğaç gibi ağaçlar ne denli hacimli ve görkemli olursa olsunlar anıt sayılamazlar (ASAN 2007). Diğer taraftan, çalı ve bodur ağaç formunda olan (kermes meşesi, şimşir, sandal vb.) ve ne kadar yaşarsa yaşasın, çap

ve boy gibi görsel ölçütler yönünden doyurucu olmayan, yöre kültürü ve tarihi açısından herhangi bir anlam taşımayan yaşlı ağaçlar da, bilimsel açıdan ne denli önemli olursa olsun anıt ağaç sayılmazlar. Çünkü albenisini artıran renkli çiçekleri yoksa veya ilginç bir yaprak oluşumuna sahip değilse, kendisini izleyen sıradan insanlar için betonlaşan çevrede yeşili ve doğayı anımsatan canlı bir varlık olma dışında hiçbir anlam ifade etmezler.

anıt ağaç, sahip olduğu özelliklerden ötürü her türlü önlem alınarak mutlak surette korunması ve doğal miras olarak gelecek nesillere bırakılması zorunlu olan ağaçtır. Kamu yararı açısından en yüksek değere sahip olan bu ağaçlar, amacı ne olursa olsun her türlü çevre düzenlemesinde “Muhafazası Mutlak Zorunlu” olan nesneler niteliğindedir. Hiçbir gerekçe ile kesilmeleri ya da bir başka yere taşınmaları mümkün değildir. Bu noktada gözetilmesi gereken en önemli ölçüt, “Üstün Kamu Yararı”dır. Bu nedenle, korunması mutlak zorunlu olan “anıt ağaç,” ile korunmasında fayda görülen “Korunmaya Değer Ağaç,” kavramlarını birbirine karıştırmamak gerekmektedir.